Adviescommissie Sport en Bewegen Borne.

Advies inzake bezuinigingsvoorstel.

Borne, 3 april 2025

Geachte leden van het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Borne,

Naar aanleiding van uw verzoek om advies uit te brengen omtrent de voorgenomen structurele bezuiniging van €265.000,= op sport en bewegen hebben wij het volgende ondernomen:

- Nadat de commissie in week 11 mondeling was geïnformeerd over de te verwachten adviesvraag en de ambtelijke denklijnen m.b.t. de onderhavige bezuinigingen hebben we dit in een eerste bespreking onder de loep genomen;
- We hebben vervolgens een reeds geplande bijeenkomst van het Platform Sport en Bewegen d.d. 19 maart 2025 volledig aan deze ontwikkeling geweid. Om een goed beeld van de effecten van bovenstaande maatregelen te krijgen hebben we de sportverenigingen tijdens de platformbijeenkomst gevraagd wat de bezuinigingen voor hen betekenen;
- Op 20 maart ontvingen wij de schriftelijke concepten van de denklijnen;
- Aansluitend op de platformbijeenkomst hebben we onder de Bornse sportclubs en verwante organisaties een onderzoek verricht. We hebben hen een vragenlijst toegezonden waarop 16 verenigingen en organisaties hebben gereageerd (Borne kent 11 binnen- en 11 buitensport verenigingen en 6 commerciële aanbieders). De gestructureerde vragenlijst hebben we geordend en geanalyseerd. Verder zijn we nog met een aantal verenigingen afzonderlijk in gesprek geweest.
- Wij hebben vervolgens de respondenten gevraagd de details van hun informatie te mogen delen. Op enkele verenigingen/organisaties na is daar positief op gereageerd. De resultaten van deze sessies zijn als bijlage gevoegd dit advies.
- Tenslotte is het advies in twee besprekingen doorgenomen en vastgesteld. Daarbij willen wij opmerkingen dat nog tijdens dit proces enkele wijzigingen doorkwamen in de ambtelijke adviezen. Met name m.b.t. de voorstellen uit de laatste versie:
  - Maatregel 1
  - Maatregel 9 ingevoegd
  - Maatregel 20A-20B -20C en 20D uitgesplitst.

  Wij hebben daar geen afgewogen oordeel over kunnen geven en beperken ons tot het advies dit nader op de consequenties met en voor de Bornse sport te onderzoeken.

Voordat wij inhoudelijk ingaan op de aangeleverde stukken moet ons het volgende van het hart. Vanuit onze rol als adviescommissie aan B&W hebben wij serieus naar de stukken gekeken. Maar eigenlijk vinden wij het naar de inhoud een oneigenlijke opdracht, gegeven de historie en de huidige context. Uit onze gesprekken met de Bornse sportwereld en uit de aangeleverde inside informatie uit de verenigingen komt naar voren dat een aantal verenigingen op het punt staat “door het ijs te zakken”. Het betreft zowel grotere als kleine verenigingen. In de gesprekken die wij hebben gehad overheerste een gevoel van moedeloosheid en ontmoediging. Dat heeft ons geraakt! Zowel financieel als organisatorisch (gebrek aan vrijwilligers!) zitten zij op de bodem van hun bestaan. Er zullen verenigingen omvallen als hen nog meer wordt gevraag in termen van inzet van eigen leden en verhogen van contributies. En dat laatste is onvermijdelijk bij het doorvoeren van bezuinigingen op de sport.

Het advies is als volgt opgebouwd:
In het eerste deel (A) adviseren we de situatie van 2019 niet 1 op 1 op 2025 neer te leggen; het tweede deel gaat over voorstellen, waar we negatief op adviseren (B2), over door u genoemde voorstellen die wij als “laaghangend fruit” (B3) kwalificeren en over voorstellen waarvan wij

vinden dat nader onderzoek m.b.t. de gevolgen voor de Bornse sport gewenst is (B4). Voor zover relevant lichten wij dit nader toe. Ook willen wij een aantal opties benoemen die vanuit onze gesprekken met de Bornse sport naar voren zijn gekomen. Wij vatten dat samen onder de noemer "Mogelijkheden" (B4). We sluiten af met het belang van sport voor de Bornse gemeenschap (C).

A. 2025 is geen 2019.

De bezuinigingsopdracht vindt zijn oorsprong in 2019, destijds werd door de toenmalige BLOS aangegeven mogelijkheden voor bezuinigingen te zien à €300.000. Hier werden echter de volgende voorwaarden aan verbonden:

- Het oprichten van een sportbedrijf en het tot stand brengen van een multifunctionele sportaccommodatie Borne West, inclusief schoolgebouw.
- De synergie zou tot kostenreductie leiden.

Het moge duidelijk zijn, dat aan deze voorwaarden niet is voldaan. Bovendien gooide corona roet in het eten: vooral de binnensport heeft hieronder geleden (ledenverlies). Ook de omzet van aan sport gerelateerde horeca nam in die periode dramatisch af.
De vertraging op de nieuwbouw Borne West heeft dezelfde binnensport ernstig gehinderd. Er moet veel langer in een onaantrekkelijke blaashal worden gesport, er kwamen geen inkomsten uit een horecavoorziening en het ontbreken van een horecavoorziening heeft ook het sociale karakter van de verenigingen geen goed gedaan. Gevolg van de vertraging was ledenverlies en inkomstenderving. Bovendien leidde de vertraging, na een jarenlange voorbereiding (inclusief de politieke discussies over het wel of niet bouwen van een nieuwe sporthal!), tot grote teleurstelling en frustraties bij de betrokken sportverenigingen.
Hier komt nog bij dat Borne groeit. Wellicht dat ook daardoor argumenten anders gewogen moeten worden.

Het niet voldoen aan de voorwaarden van 2019, de inbreuk door corona en de vertraging van de nieuwbouw Borne West, maakt dat wij als eerste adviseren de bezuinigingstaakstelling uit 2019 niet door te vertalen naar 2025 c.q. 2026, maar een integrale afweging langs alle beleidsterreinen te overwegen in het licht van de begroting 2026. Dit punt is weliswaar eerder in de Raad besproken, de Adviescommissie is toen echter niet om advies gevraagd.

B. Advies

B.1. Waar heeft de commissie op gelet:

De commissie heeft zich gebogen over de voorgelegde lijst met ambtelijke denkrichtingen. Wij hebben daarbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het belang van de sport staat voorop
- Sport in Borne moet betaalbaar blijven, zowel voor de ruime als voor de krappe beurs
- Ingrepen mogen niet leiden tot stapeling van doorberekende bezuinigingen op dezelfde doelgroepen
- Ontzie de binnensport.

B.2. De Adviescommissie adviseert op basis daarvan negatief m.b.t. de volgende voorgestelde opties:

1. Tarieven binnensport (maatregel 3)
2. Erfpacht Twickel en Gemeente kostendekkend doorberekenen (maatregel 4 en 5)
3. Stopzetten bijdrage Sportgala (maatregel 17)
4. Wensinkhof sluiten (maatregel 10)
5. Extra kosten busvervoer (maatregel 10)
6. Zwembad sluiten (maatregel 12)

7. Privatiseren sportvelden (maatregel 8)

Toelichting:

Ad 1: door de in de inleiding geschetste ontwikkelingen vanaf 2019, waardoor er jarenlang nauwelijks sprake is geweest van een fatsoenlijke accommodatie, er relatief hoge huurkosten zijn doorberekend en er geen horeca inkomsten zijn geweest, is vooral de binnensport de laatste jaren onevenredig zwaar getroffen. Vooral de kleine binnensporten geven aan een stijging van lasten niet of nauwelijks meer te kunnen dragen. Doorberekening naar de contributies gaat leden kosten. De commissie is van mening dat doorberekenen van lasten naar deze verenigingen gaat leiden tot de situatie dat we straks in Borne een prachtige accommodatie hebben, maar dat er te weinig of geen verenigingen meer zijn die daar gebruik van maken.

Ad 2: Het doorbelasten van de erfpacht vanuit Twickel betekent dat de verenigingen aan die kant van de Twickelerblokweg gemiddeld **per volledig sportveld jaarlijks €7.000,= duurder uit zijn**. Zij zullen dat moeten doorberekenen in de contributie, waardoor per lid per jaar afhankelijk van de vereniging tot aanzienlijke extra kosten zullen leiden. Om een indruk te geven:

- BZSV De Blauw Witters: stijging van 20% huur (3200 euro) betekent voor een gezin 60-80 euro/jaar. Een extra verhoging van €10.000 door de pacht door te berekenen leidt dan tot €250 gemiddeld per jaar.
- Voor NEO zouden de huurlasten bij 20% verhoging van €30.000,= naar €36.000,= gaan. Bij doorberekening van de pachtkosten komt daar nog eens €45.000,= bij. In totaal betekent dit bij NEO een contributieverhoging van 80-150%!

Om m.b.t. de pachtkosten één lijn te trekken adviseert de commissie ook negatief m.b.t. het doorbelasten van de gemeentelijke pacht aan de tennisvereniging Smash, Zenderen Vooruit en BVV Borne.

Ad 3: De commissie is van mening dat het Sportgala in het kader van sportstimulering belangrijk bijdraagt aan de motivatie van Bornse sporters om te blijven sporten. Bovendien is het een belangrijk positief element in de externe beeldvorming over Borne. Jaarlijks wonen gemiddeld 300 sporters en hun familieleden de uitreiking bij, en het genereert de nodige publiciteit.

Ad 4 en 5: de commissie is geen voorstander van het verkleinen van de beschikbare omvang aan sportaccommodaties. Er is nu al hoge druk op het gebruik van sportruimtes, en die druk zal alleen maar toenemen naarmate het inwoneraantal van Borne groeit.

Ad 6: het zwembad hoort naar het oordeel in het basispakket van sportaccommodaties dat Borne te bieden heeft. Bovendien heeft Borne recent behoorlijk geïnvesteerd in het opknappen van het zwembad, sluiting zou daarom kapitaalvernietiging betekenen. En tenslotte brengt het zwembad inkomsten in indien de gemeente het overneemt van LACO.

Ad 7: privatisering van sportvelden betekent in feite een stapeling van doorberekende bezuiniging, bovenop het verhogen van de tarieven voor de buitensport. Maar veel zwaarder weegt de kostenverhoging die deze maatregel met zich mee zal brengen voor de buitensportverenigingen. Ook daar nadert dan de bodem van de put.

B.3 De commissie beoordeelt de volgende maatregelen als voor de hand liggend:

8. Tarieven buitensport (maatregel 2 - zie toelichting)
9. Kostprijs dekkend voor commerciële aanbieders (maatregel 6)
10. Afwaarderen kleedkamers (maatregel 7)
11. Open houden zwembad (maatregel 11 - zie toelichting)
12. Exploitatie zwembad in gemeentelijk beheer (maatregel 11)
13. Opheffen adviescommissie Sport en Bewegen (maatregel 13)

14. Stopzetten bijdrage Regionale Samenwerking Sport en Bewegen Twente (maatregel 14)
15. Stopzetten lidmaatschap ARKO-Sport/NOC-NSF (maatregel 15)
16. Stopzetten Lidmaatschap Vereniging Sport en Gemeenten (maatregel 16)
17. Begroten detachering buurtsportcoach (maatregel 18)
18. Hogere bijdrage Stichting Brigantijn voor bewegingsonderwijs in de begroting actualiseren (maatregel 19).

Toelichting:
Ad 10: M.b.t. het punt "tarieven buitensport" is de commissie van mening dat dit bedrag verdeeld kan worden over alle buitensportverenigingen, dus inclusief TV Smash en Zenderen Vooruit. Wij beschouwen dit als een vorm van solidariteitsbijdrage. Over de verdeelsleutel adviseren wij u daarover met de betreffende verenigingen in overleg te treden.

Ad 13: Het mag duidelijk zijn dat de commissie opteert voor het open houden van het zwembad, gekoppeld aan het in beheer nemen van het zwembad door de gemeente. Daarmee wordt recht gedaan aan de indertijd bij de medewerkers van het zwembad gewekte verwachtingen. In het ambtelijk voorstel wordt bij dit punt een positief saldo verrekend van €75.000,=. Tegen het licht van het financiële resultaat zoals dat in de plannen van 2019 is verwerkt (€190.000,=) is de commissie van mening dat de aangegeven besparing van €75.000,= significant lager is dan de €190.000,= waar in 2019 sprake van was. Wij adviseren u daar nog eens naar te kijken.

B.4. Mogelijkheden
De commissie adviseert u om de voorgestelde maatregelen 1 (*Waarde gestuurd vastgoedmanagement*), 9 (*Vermindering dagelijkse onderhoudskosten door meer zelfwerkzaamheid buitensportverenigingen*) en 20 (*inzet buurtsportcoaches*) verder in samenspraak met de sportverenigingen te onderzoeken op hun consequenties en mogelijkheden. Gegeven het korte tijdsbestek voor de commissie om hier inhoudelijk op te reageren hebben wij daar geen afgewogen oordeel over kunnen vormen. Wel geeft de commissie mee dat onder de verenigingen (met name de kleinere) een sterke vraag naar ondersteuning leeft. Een vraag waarin op dit moment wordt voorzien doordat de buurtsportcoaches zich op diverse vlakken inzetten voor de vitaliteit van de sportverengingen en dat wegvallen hiervan zal leiden tot minder ondersteuning en samenwerking.

De ons gegeven tijd om alternatieven voor de voorgestelde maatregelen te onderzoeken was kort. Maar uit onze gesprekken met de verenigingen zijn een aantal interessante opties genoemd die de moeite waard zijn om verder te onderzoeken.

- Een lichte verhoging van de prijs voor recreatief zwemmen
- Verhogen van inkomsten door verhuur van buitensportaccommodaties aan organisaties/verenigingen van buiten Borne
- De schaatsclub huurt nu in andere gemeenten, dit kan ook in Borne
- Verruimen van mogelijkheden om sportkantines te verhuren
- Verregaande samenwerking tussen verenigingen stimuleren.

Hieruit mag blijken dat de wil om mee te denken er is, maar dat voor menig vereniging de weg om iets te kunnen bijdragen geblokkeerd raakt.

C. Borne en het belang van sport en bewegen.

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Kenniscentrum Sport & Bewegen heeft aangetoond dat de Social Return on Investment (SROI) van sport op gemeentelijk niveau varieert tussen €1,80 en €3,55 per geïnvesteerde euro, afhankelijk van lokale factoren zoals bevolkingssamenstelling en sportinfrastructuur. Deze waarde komt voort uit besparingen op termijn op zorgkosten, verbeterde

mentale gezondheid, lager ziekteverzuim en een hogere kwaliteit van leven. Recent onderzoek heeft dat nog eens aangetoond (TC/Tubantia d.d. 4 april 2025). Wij missen elke verwijzing naar deze wetenschap in uw stukken.
Uit onze analyse van het Bornse verenigingsleven m.b.t. de sport komt naar voren dat een aantal verenigingen op een bestaansminimum functioneren, zowel financieel als wat betreft de mogelijkheden van inzet van vrijwilligers. Men raakt gedemotiveerd. Deze situatie wordt er, mede gezien de nog te verwachten gemeentelijke ombuigingen die voortvloeien uit het Ravijnjaar, niet beter op. Voeg daar de gevolgen van de stijgende inflatie aan toe en er zullen verenigingen wegvallen. Wij adviseren u dringend om vast te leggen dat Sport bij de komende bezuinigingsrondes wordt ontzien.

Tenslotte

Al met al brengen wij hiermee een uitvoerig advies uit, waarin we vooral de situatie van de sportverenigingen zwaar wegen. Sport speelt in de gemeenschap een belangrijke rol, het heeft niet alleen fysieke positieve effecten, maar telt ook maatschappelijk, denk aan de opvang van jeugd, het meedoen met de gemeenschap, het aanleren van normen en waarden. De gemeente Borne heeft op dit terrein een naam hoog te houden, het is een fijne gemeente om te wonen, mede dankzij een actief verenigingsleven. De opbouw van deze goede naam heeft veel tijd en energie gekost, het afbreken daarvan kan in een fractie daarvan gebeurd zijn.
We gaan er vanuit, dat sport en bewegen in de gemeente Borne u net zo aan het hart gaat als ons en rekenen erop, dat u ons advies ter harte neemt.

De Adviescommissie Sport en Bewegen,

Arjan Mengerink
voorzitter